

Pomozite svome
djetetu kad trpi
nasilje !!!

Na nasilje se ne odgovara nasiljem!

Za početak...

Pitajte dijete kako se osjeća u školi!

Ozbiljno shvatite svaki nagovještaj problema.

Saslušajte svoje dijete.

Vjerujte svome djetetu.

Naročito je važno da ne izražavate zgražavanje ili nevjericu.

Ne kritikujte čak i ako se ne slažete sa načinom na koji se vaše dijete nosi sa situacijom.

Na krivite dijete koje je trpjelo nasilje.

Saosjećajte sa vašim djetetom.

Ne recite svome djetetu da ignoriše nasilje.

Razmislite šta ćete učiniti, ali ne obećavajte da će sve odmah biti uredu.

Ne podstičite osvetu nasiljem (« Samo i ti njega/ nju udari », « Vrati im »).

Obavezno i uvijek pitajte dijete šta ono misli.

Dogovorite se o mogućim akcijama.

A odmah zatim...

Sarađujte sa školom!

Dogovorite se o mogućem sastanku u školi.

Vodite računa o svojim osjećanjima i reakcijama.

Navodite činjenice o događaju/događajima (ko, šta, kad, gdje i kako).

U svemu ovome roditelji i škola su TIM!!!

OŠ "Sutjeska"

Pravila protiv nasilja

- 1. Njegovamo drugarstvo bez obzira na razlike**
- 2. Probleme rješavamo razgovorom**
- 3. Poštujemo, uvažavamo i prihvatamo druge**
- 4. Čuvamo svoju i tuđu imovinu**
- 5. Prepoznamo, prijavljujemo i rješavamo nasilje**

JU OŠ "Sutjeska"
Podgorica

Tolerancija
na nasilje = nula!

Zajedno do pravog cilja - cilj je:

JU Osnovna škola
Sutjeska

ŠKOLA BEZ NASILJA

**»Škola bez nasilja –
ka sigurnom i podsticajnom
okruženju za svu djecu«**

Škola bez nasilja- ka sigurnom i podsticajnom okruženju za svu djecu

Projekat „Škola bez nasilja – ka sigurnom i podsticajnom okruženju za svu djecu“ pokrenut je 2006. godine od strane UNICEF-a i Ministarstva prosvjete i sporta Crne Gore. Naša škola pokazala je zainteresovanost za uključivanje u program.

Nakon opsežnog istraživanja koje je sprovedeno među učenicima, nastavnicima i roditeljima, škola je ušla u ovaj projekat.

Projekat traje 7 mjeseci, a u našoj školi se sprovodi od februara 2012. Svaki mjesec je jedan korak do cilja – a to je škola kao bezbjedna sredina, podsticajna za rad, sticanje znanja i napredovanje u svakom smislu.

Važna komponenta projekta je obuka nastavnog, nenastavnog osoblja, roditelja i učenika o nasilju, vještinama komunikacije, otvorenom dijalogu među djecom i odraslima, restituciji.

Restitucija uči djecu da se ponašaju na određeni način zato što iznutra osjećaju da je to u redu; nudi mogućnost da djeca svoje greške poprave; dovodi do toga da dijete koje je pogriješilo želi i ulaže trud da popravi svoju grešku; omogućava da dijete koje je pretrpjelo štetu dobije odgovarajuću nadoknadu; čini da sva djeca dobiju ono što im je potrebno; pomaže da se djeca osjećaju dobro sa samim sobom.

Prvi stepenik ka tome je prepoznavanje nasilja!

S tim ciljem učenici naše škole donijeli su i svoja pravila protiv nasilja, koja imaju preventivnu funkciju.

U Školi su postavljene i kutije od povjerenja preko kojih vršnjačka grupa komunicira sa učenicima koji imaju problem koji se tiče nasilja. Učenici se anonimnim pisamcima obraćaju vršnjačkoj grupi podrške i dobijaju od nje odgovore koji su supervizirani od strane psihološko-pedagoške službe naše škole.

U radu sa djecom-vršnjacima akcenat je na prepoznavanju i otkrivanju nasilja, vršnjačkoj zaštiti, izgradnji uzajamnog povjerenja, smanjenju i prevenciji nasilnog ponašanja među vršnjacima.

Na fejsbuku imamo i svoju „Fan stranicu“ preko koje redovno možete biti obaviješteni o aktivnostima u okviru projekta. U Školi je oformljen Mini tim za reagovanje u slučajevima nasilja koje djeca trpe van škole (porodično nasilje). U tom cilju uspostavljena je i saradnja sa MOT-om (multidisciplinarni operativni tim pri Centru za socijalni rad).

U cilju uspješne realizacije projekta neophodno je uključivanje porodice, medija i lokalne zajednice i uzajamna saradnja za aktivno djelovanje kako bi se smanjilo nasilje u zajednici.

Šta je nasilje?

Grubo ponašanje, često vrlo agresivno, traje duže vrijeme, osmišljeno je svjesnom namjerom da se određena osoba ili grupa povrijedi, da joj se nanese psihička, fizička ili materijalna šteta/bol.

Ponavlja se na isti način, ima isti sadržaj, usmjereno je na isti objekat, osobu ili grupu.

Izražena je uočljiva nesrazmjera moći kojom se definiše pozicija nasilnika, onog koji povređuje – ima moć i pozicija žrtve nasilja, onog koji trpi bol/povredu/štetu, nemoćan je.

Vrste nasilnog ponašanja – nasilja

Nasilje može biti ispoljeno u različitim oblicima: verbalno – nazivanje pogrdnim imenima, ruganje, vrijeđanje, omalovažavanje, dobacivanje, ismijevanje i dr.;

fizičko – udaranje, guranje, rušenje i uništavanje stvari;

socijalno – ogovaranje, izbjegavanje, ignorisanje, širenje laži i glasina.

Veliki broj zlostavljane djece ne prijavljuje nasilno ponašanje odraslima. Takva djeca se plaše da će još više biti maltretirana ako prijave nasilje i ne vjeruju da odrasli uopšte mogu da ih zaštite. To ohrabruje nasilne da budu nasilni baš prema njima.

O svojim iskustvima čute, dijelom jer se boje osvete, a dijelom jer misle da nije lijepo “tužakati” drugu djecu, budući da odrasli to ne vole.

Djeca često samo oponašaju naučeno ponašanje, jer se u njihovim porodicama, među prijateljima i među odraslima u okruženju nasiljem rješavaju sukobi i problemi.

Nasilje nastaje i održava se zahvaljujući neravnoteži moći među stranama u sukobu.

Nekada materijalno stanje porodice bitno utiče na doživlja sopstvene moći ili nemoći. To osjećanje se lako proširi i na druge oblasti života i ponašanja kao opšti osjećaj.

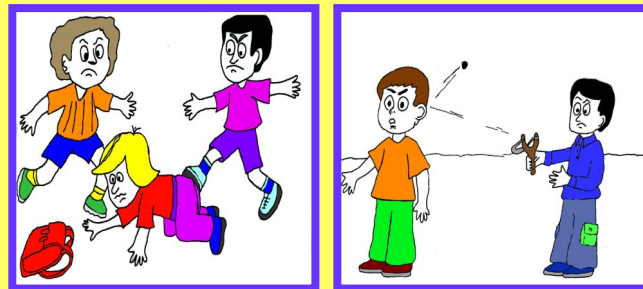
Nekad stil vaspitanja u porodici može biti podržavajući za nasilje. Neki roditelji otvoreno zagovaraju nasilje kao uspješan način rješavanja sukoba.

Ne reagovati na nasilje znači ostaviti bez pomoći i žrtvu i onoga ko se ponašao nasilno.

Znaci koji govore da vaše dijete doživljava nasilje u školi:

- dijete mijenja ponašanja, umorno je, povučeno, ne spava dobro, nema apetit, plače, razdražljivo je;
- mokri u krevet, ima noćne more;
- mijenja uobičajeni put kretanja do škole i nazad;
- vrijeđa, udara, ima nagle reakcije;
- kasni u školu, kasno izlazi iz škole;
- ima ogrebotine i modrice, pocijepanu odjeću;
- ima glavobolje, žali se na bol u stomaku;
- zaboravno je, smušeno, odsutno;
- knjige ili lične stvari mu “nestaju”;
- boji se iznenadnih zvukova, mraka, fizičkog kontakta;
- nervozno je, grize nokte;
- školski uspjeh slabi;
- traži dodatni novac za džeparac.

Ako vaše dijete pokazuje bilo koji od ovih znakova, ne znači nužno da trpi nasilje, ali trebalo bi ispitati i tu mogućnost.

Znaci koji govore da se vaše dijete ponaša nasilno:

- naglih je reakcija;
- ima želju za vladanjem, za moći i za kontrolom tuđeg ponašanja;
- pokazuje neprijateljstvo prema okolini;
- ima manjak saosjećanja.

Dešava se da je neko dijete istovremeno izvor nasilja u školi, a veoma primjernog ponašanja kod kuće.

Uvijek kada se u školi pojavi nasilje, sva su djeca, uključujući i pasivne posmatrače, izložena negativnom i štetnom uticaju.